

DIARI DE SESSIONS DE LA **COMISSIÓ DELS DRETS HUMANS** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DLPM 2000-1996

Fq.Con.núm. 33/27

V legislatura

Any 2001

Núm. 9

Presidència **de l'Honorable Sr. Josep Portella i Coll**

Sessió celebrada dia 21 de febrer del 2001

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

I.- PROPOSICIONS NO DE LLEI:

1) RGE núm. 4796/00, del Grup Parlamentari d'Esquerra Unida i Ecologista, relativa a educació bàsica universal. 113

II.- COMPAREIXENCES:

1) Del Sr. Pere Barceló i Obrador, jutge degà de Palma, prevista al pla de treball elaborat per la ponència que estudia els maltractaments i la violència contra les dones. 102

III.- Votació de l'escrit RGE núm. 541/01, presentat per quatre diputats membres de la comissió, relatiu a sol·licitud de recaptació de la presència de la Dra. Teresa Freixes Sanjuan, catedràtica de Dret Constitucional i presidenta de l'Institut Europeu de Dret, per tal de parlar sobre democràcia paritària. 116

EL SR. PRESIDENT:

Senyors diputats i senyores diputades, molt bones tardes. Començarem una nova sessió de la Comissió de Drets Humans.

En primer lloc pregaria que ens diguessin es produeixen substitucions.

EL SR. CÀNOVES I ROTGER:

Sí, Salvador Cànoves en substitució de Tirs Pons.

EL SR. NADAL I BUADES:

Miquel Nadal substitueix Santiago Ferrer.

EL SR. CRESPI I PLAZA:

Bé, jo crec que substitueix Francina Armengol, Andreu Crespi.

EL SR. PRESIDENT:

Sembla que ja tenim l'equip titular complert, i podem començar la sessió d'avui. Si els sembla bé i d'acord amb l'article 68 del Reglament de la Cambra, i atesa la presència d'una persona a compareixença, proposaríem la modificació de l'ordre del dia d'avui per iniciar l'ordre amb la compareixença prevista com a punt número 2, si sembla bé a tots els grups. No hi ha inconvenient.

Moltes gràcies.

II.1) Compareixença del Sr. Pere Barceló i Obrador, jutge degà de Palma, prevista al pla de treball elaborat per la ponència que estudia els maltractaments i la violència contra les dones.

Es considera, idò, refet l'ordre del dia i el punt primer seria la compareixença del jutge degà de Palma, el Sr. Pere Barceló i Obrador, a petició de la ponència que estudia els maltractaments i la violència contra les dones.

Com saben vostès, aquesta ponència va iniciar els seus treballs ja fa uns mesos l'any passat, hi ha hagut quatre compareixences fins al moment d'avui, i a la relació de compareixences hi ha la del Sr. Pere Barceló, i que al final d'aquesta relació els grups parlamentaris farem les resolucions oportunes després d'estudiar el cas i després de conèixer l'opinió de les persones a les quals hem demanat que ens ajudin, i particularment vull agrair la presència entre nosaltres del Sr. Pere Barceló, perquè trobàvem que també el punt de vista judicial, de l'experiència de com es tracta aquesta qüestió en el tràmit judicial per la seva pròpia experiència, ens podria ajudar a conèixer una altra perspectiva del problema adequada a la realitat de les Illes Balears.

Com sempre feim, hi haurà una primera exposició del Sr. Pere Barceló, i si els sembla bé ja un torn directe de qüestions que puguin plantejar els grups, suggeriments o opinions de la

compareixença, o preguntes, i en tot cas hi ha una segona intervenció per a aclariments del Sr. Pere Barceló.

Moltes gràcies; donam la paraula al Sr. Pere Barceló.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

Bones tardes. En primer lloc els voldria dir (...) és un vertader plaer que un representant de l'Administració de Justícia pugui ser davant tots vostès per parlar d'un problema que ja sabem que és absolutament..., que està per desgràcia a l'ordre del dia; és un dels delictes o de les infraccions més nombroses que es comenten a tot el món, això ja ho diu l'Organització de les Nacions Unides, i a més aquest mal, la violència sobre les dones, no té cultures ni té estatus social, és a dir, qualsevol persona pot cometre violència sobre una altra i també, desgraciadament, solen ser els homes els que, en un 90 i busques per cent, són els autors d'aquests actes de violència.

Bé, jo la idea que tenia era explicar-los una mica com estan les lleis espanyoles molt breument, i després parlar un poc dels problemes pràctics. Tenia interès d'explicar-los això de les lleis perquè vegin que no és un problema legislatiu, és a dir, a nivell parlamentari nacional el tema està arreglat; jo crec que és un problema de protocols d'actuació, d'unió de tots aquells organismes que intervenen en les actuacions que es poden derivar de la violència domèstica, i no tan sols organismes, sinó dels professionals que hi feim feina.

En primer lloc els voldria explicar que en el nostre Codi Penal hi ha dues classes d'infraccions, que són les faltes i els delictes. Ho dic arrel que les primeres, les faltes, que són accions que tenen en principi poca gravetat, estan penades amb multes o amb arrestament de cap de setmana. Les faltes influeixen molt en la problemàtica jurídica que nosaltres tenim a la pràctica perquè també la gran majoria de maltractaments, de violència domèstica, són a base de petites bufetades, petites empentes, insults, amenaces; això, individualment, són infraccions que tenen poca transcendència penada. Llavors, a la pràctica, les persones que són objecte d'aquest tipus d'infracció, vénen al Jutjat, posen la denúncia, no es prenen en principi cap tipus de mesures perquè si és un fet aïllat fins i tot quasi quasi m'atrevesc a dir que està com a prohibit, per una agressió que no causa una gran lesió està quasi jurídicament prohibit ficar, per exemple, l'agressor a la presó. Aleshores tot comença així, tot comença amb petites infraccions, petites denúncies, el jutge no fa res, l'agressor se n'adona que no li han fet res i hi torna; i la dona torna a denunciar, l'expedient es duu, en principi, o es pot dur a un altre jutjat distint, no hi ha intercomunicació i continuam amb el mateix: petites condemnes de multa, petites condemnes d'empresonament de cap de setmana, que no es duen molt a l'efecte perquè fins i tot se'ls aplica el que s'anomena el benefici de suspensió de la condemna. Aquest és un tema jurídic que tampoc no els interessa.

A raó d'això, que ens trobam sobretot, repetesc, amb dones que tenen moltes denúncies posades poc coordinades, el legislador va modificar el Codi Penal i va crear el que es deia *el delicto de malos tratos habituales*. Això ja, el delictes de *malos*

tratos habituales, és per quan hi ha precisament una situació reincident de maltractament, tant física com psíquica, tant de la parella com de l'exparella; està molt ben contemplat aquest tema d'incloure les exparelles, perquè també des del punt de vista pràctic, ho comentava abans, són més greus els atemptats contra la integritat física que cometen les exparelles que les parelles, i sobretot els homes; es veu que als homes els cau molt malament que la dona els deixi o rompi la relació de parella i no ho poden consentir, i es produeix un encalçament brutal que acaba sempre en un acte d'agressió més fort, insistesc, que el que es produeix en una parella que conviu. Crec que aquest cap de setmana darrer, que hi ha hagut tres casos a nivell nacional molt importants, crec que hi ha una dona morta segur, i una que estava molt greu, els dos casos eren d'homes que havien estat..., bé, que la dona havia decidit rompre la relació.

Bé, idò repetesc, el legislador va crear aquest delictes de maltractaments habituals i es tracta d'això, de demostrar que hi ha una habitud. Aquest és un problema també jurídic pràctic que la veritat és que a Palma crec que podem presumir d'haver fet alguna cosa bé la Junta de Jutges, és a dir, abans d'aquesta reforma els jutges de Palma que ens vàrem adonar que no podia donar-se la situació que els he explicat al principi i vàrem dir que el que havíem de fer era acumular tots els procediments dels diversos jutjats i dur-los al jutjat més antic a base de fer més força i de fer l'habitud una cosa més greu, que de fet és el que es pretén. Clar, quan es va regular l'habitud en el Codi Penal, vàrem acabar de tenir resolt el tema jurídic. O sigui, que a Palma no tenim aquest problema perquè hi ha verdadera voluntat d'acumulació de procediments i els fiscals també se'n preocupen, hi ha una fiscalia especialitzada en maltractaments que obre un fitxer de totes les persones que són víctimes i es preocupa d'instar l'acumulació dels procediments, o sigui, que tenim resolt aquest tema jurídicament.

Què passa? El tema no acaba posant una condemna a la persona que maltracta. És molt important que aquests fets no es tornin produir; aleshores el legislador també ens ha donat una sèrie de solucions legals. Han de saber vostès que, fins a dos anys de presó i si és la primera vegada que una persona comet el delictes i paga la responsabilitat civil en la qual hagi pogut incórrer, hi ha la possibilitat que no entri a complir la presó, insistesc, si és la primera vegada. Però en aquests casos de violència domèstica, els jutges tenen la possibilitat, i ja ho comencen a fer, d'ordenar, com a penes accessòries, la prohibició de residir a un determinat lloc, lloc però a nivell també de comunitat autònoma, o a un determinat poble, o a una determinada ciutat, o d'acostar-se a uns determinats carrers, o de comunicar-se amb la víctima, tant sia via telefònica, via personal, via telemàtica, com sigui. És a dir, les mesures que pot prendre el jutge quan condemna, perdó, quan suspèn la pena d'empresonament inferior a dos anys, són molt grans. Evidentment el jutge advertirà que si la persona que està requerida per complir aquestes mesures no les fa, incorrerà en responsabilitat penal, que seria un delictes de trencament de condemna; el que passa és que aquests delictes de trencament de condemna tenen pena de multa i, clar, són poc intimidatoris cap a la persona que trenca.

Igualment, la possibilitat que té el jutge de condicionar el no compliment de l'entrada a presó és obligar la persona condemnada a sotmetre's -i això és important- a programes educatius o formatius, i seria ben hora que qualche institució creàs aquests programes, i aprofit per dir això perquè és així, és a dir, que ja estam que la violència domèstica comença per la prevenció, però ja una vegada que no l'has poguda aturar, el que crec que hem de fer és això, és fer programes educatius i que els donin la formació que correspon perquè els maltractadors no reincideixin en les seves conductes.

També a Espanya fins a tres anys de presó i sempre que el maltractament hagi estat influenciat per drogues o alcohol, també hi ha la possibilitat que no s'entri a la presó si és la primera vegada, i amb aquelles mateixes mesures, i una d'elles, per descomptat quan s'ha apreciat la situació d'alcoholisme o que fins i tot el delictes s'ha fet sota la influència de l'alcohol, es pot obligar la persona a sotmetre's a un programa de deshabitució, o si ja si ha sotmès el dia que la condemnen, perquè a vegades desgraciadament en la justícia passa massa temps des que es comet el fet fins que es fa el judici i es dicta sentència, potser en aquest temps aquesta persona ja s'ha sotmès a un programa de deshabitució del consum de l'alcohol, presenta un certificat i ja no entrarà a presó.

Bé, total, que... Bé, fins i tot amb condemnes inferiors a un any de presó, si les dues parts es posen d'acord i la persona que ha agredit demostra una voluntat clara de reformar-se i d'ajudar la víctima, també hi ha la possibilitat que no compleixi i se sotmeti a programes de rehabilitació, de formació, d'educació i dels que facin falta. Això són penes inferiors a un any que hauria de complir, és a dir, que ja no seria la primera vegada que comet els fets.

Per tant, això és l'exposició de la legislació i és, en principi, més que suficient. El que passa és que, repetesc, encara no l'aplicam com toca.

Quins problemes hi ha a la pràctica? A la pràctica tenim, entre altres coses, tenim una persona, sols ser senyora, repetesc, ja atupada, nerviosíssima..., tenguin en compte que segons dades estadístiques només es denuncia un 18% de casos i, d'això, n'estic absolutament convençut, a més, absolutament convençut, i és que hi ha moltíssimes dones encara que tenen por a l'home o que no saben on han d'anar quan es produeix la situació de separació, i no saben ni tan sols d'on treure doblers per menjar, per alimentar-se, i accepten d'aquella manera, o no els queda més remei que aguantar els maltractaments, fins que un bon dia es cansen i vénen molt nervioses i fan la denúncia al jutjat. Què passa, amb aquesta denúncia? Com que no és necessari que hi hagi un advocat, a vegades les denúncies no es fan de forma completa. El funcionari, fins i tot, de Justícia, que potser té una cua de persones darrere, no recull amb tota la intensitat que faria falta totes les dades de la denúncia, perquè aquí s'ha de demanar molt quin és l'història de la parella i veure si és la primera vegada que se denuncia, però que potser hi ha hagut uns maltractaments anteriors que no s'han posat mai en coneixement ni del jutjat ni de la policia. És a dir, el primer

problema és aquest, que les denúncies es fan d'aquesta manera.

Clar, què passa, en principi? Tret que hi hagi uns símptomes aparents molt forts de violència, el jutge d'instrucció, que és el jutge de guàrdia, no adopta cap mesura perquè s'està denunciant una infracció en principi, com dic, lleu. Quan la dona ha estat atupada, clar, desgraciadament el fet ja ha succeït, que és el que es tractaria d'evitar; quan la dona ha estat atupada seriosament i et ve amb un ull blau, o et ve amb un braç romput, com passa moltíssimes vegades a la feina, aleshores el jutge d'instrucció ja té com a més armes -diguem per prendre mesures cautelars, i la llei també ho permet, és a dir, fins ara els havia parlat de quines eren les lleis a l'hora de condemnar una persona, però també han de saber que des del jutjat de guàrdia el jutge d'instrucció pot posar exactament les mateixes mesures: pot acordar o bé una presó preventiva de la persona que hagi incorregut en la violència, o si el deixa en llibertat li pot imposar una sèrie de mesures com puguin ser la prohibició d'acostar-se a la víctima, que lògicament això implica haver de sortir de la casa, de residir a un determinat lloc, etc.; és a dir, que la solució també la tenim.

El problema és que molts de maltractadors hi tornen, perquè, ja els dic, ells fins i tot ignoren allò que els pugui passar després perquè la ràbia humana a vegades és superior a la pròpia consciència de les conseqüències que pugui dur, és a dir, que ja pots fer un requeriment a una persona -“*le advierto que si usted se acerca y molesta a la víctima le meteré en la cárcel*”- que els és igual, estan tan obcecats que els és igual i hi tornen i, clar, a vegades les conseqüències ja s'ha produït, però bé, insistesc, tenim aquestes possibilitats.

A l'hora d'enjudiciar els culpables hi ha un problema de falta de proves. Aquests delictes, això és un poc com els delictes d'agressió sexual, es cometen en la intimitat i normalment no hi ha testimonis. Tanta sort que el Tribunal Suprem, des de l'any 91, em pareix, ha començat a canviar les jurisprudències i diu que el testimoni de la víctima, si és convincent i és reiterat, i es veu que no és fruit d'una venjança o d'una enemistat, basta com a prova de càrrec per obtenir una condemna, maldament l'acusat ho negui. Això és un gran avantatge perquè vostès ja saben que aquí a Espanya tenim la presumpció d'innocència, que diu que s'ha de demostrar d'una forma molt contundent que qualcú és culpable, sinó sempre serà innocent; bé, idò, en aquests casos, amb el reconeixement que són delictes que es comenten a la intimitat, idò si tenim els testimonis de la víctima que insisteix, en aquestes condicions es podrà tenir com a prova de càrrec i condemnar.

El problema a la pràctica, quin és? Que infinitat de dones -això supòs que la Sra. Esperança Bosch els ho haurà dit- infinitat de dones retiren la denúncia. Una de les principals reaccions d'allò que diuen el *síndrome de la mujer maltratada* és precisament aquest: vénen al jutjat en el moment de tristor, de fúria, de ràbia, del que sigui, posen la denúncia, se'n tornen, i moltes vegades quan el jutge d'instrucció decreta la presó tens la dona l'endemà al jutjat *pidiéndote que por favor lo dejes en libertad*, o el deixis en llibertat, perquè pareix que només són agressors castellans. També n'hi ha de mallorquins.

És a dir, la situació d'empresonament de la parella és una reacció immediata, ja els dic, de la víctima; és que ve i et demana que per favor, “*no, que yo le perdono*”, i tal. Perdó, ja hi tornava a caure.

Els jutjats tenim l'obligació, quan ens hem adonat d'aquest problema, de no arxivar els expedients quan hi ha una retirada de denúncia, cosa que sí que fèiem va diversos anys, però ara ens hem adonat que no i ho mantenim. El problema que passarà és que maldament nosaltres mantinguem el cas obert, la víctima ja no farà una declaració com els he dit abans, insistent i reiteradora, sinó que ja ni tan sols es presentarà a declarar i l'agressora vegades aconseguirà una sentència absolutòria per falta de proves en contra.

Clar, el que hauríem de fer és mentalitzar les dones maltractades perquè puguin mantenir aquest tipus de declaracions que fan; per això en els jutjats tenim dues institucions que són fenomenals; una és l'Oficina d'ajuda a les víctimes del delictes, que està creada amb un conveni entre els jutjats, el Consell General del Poder Judicial, el ministeri i el Govern balear on es dóna suport jurídic i social a les persones que hi van, a les víctimes de delictes, no tan sols de delictes de violència domèstica, sinó violents i contra la llibertat sexual; després tenim una altra institució que és l'IRES, l'Institut de reinserció social, que col·labora dins els jutjats en ajudar les persones que són víctimes. Però encara no basta, encara s'han de donar més solucions i en proposaré alguna.

Un altre dels problemes que hi ha és que quan no es decreta una detenció, perquè moltes vegades la víctima se'n va directa a la policia i quan el cas és greu la policia deté i et duu al jutjat de guàrdia l'agressor, però quan la víctima denuncia un petit cop, maldament sigui visible, o ho fa en el jutjat, intervé el jutge forense, que és el que ha d'acreditar aquesta lesió, i el metge forense a vegades veu la víctima dies després d'això, i llavors si hi ha hagut un hematoma, l'hematoma ja desapareix amb el temps, que seria necessari que l'actuació del forense fos més ràpida, o dels metges de clíniques quan passen per les clíniques, que no sempre hi van.

Un altre problema amb què ens trobam a la pràctica des del punt de vista jurídic, i això és bastant difícil de solucionar, és que, per una banda, la dona víctima d'una pallissa se'n va al jutjat de guàrdia i aconsegueix que el jutge faci una ordre d'allunyament de l'home i dels fills. Per altra banda se'n va al jutjat de família i insta un expedient de separació matrimonial. Dins l'expedient de separació matrimonial, com que es resol més tard que allò que ha dictat el jutge d'instrucció, el jutge de guàrdia, allà, a l'expedient de separació es dóna un dret de visites a l'home, al que no té els fills, i què passa?, que a la pràctica ens trobam que la mateixa dona col·labora, com que ja ha perdonat l'individu que l'ha atupada perquè ja ha passat un temps, la mateixa dona col·labora en el compliment del dret de visites, i jo he tengut casos quan era jutge d'instrucció que fins i tot l'home anava a la casa a recollir els nins perquè complia el dret de visites, i jo feia dos mesos que havia prohibit a l'home acostar-se a la dona o a la família per l'agressió que s'havia produït.

És a dir, que a la pràctica es donen una sèrie de contradiccions que a vegades no sé com s'han d'evitar, perquè les primeres persones que haurien d'avisar el jutjat del fet que s'incompleix aquesta prohibició d'acostament serien les mateixes víctimes i, repetesc, no ho fan perquè ja estan més centrades en el procés civil de separació matrimonial i també els preocupa si necessiten uns doblers per mantenir els fills, o una pensió, idò clar, estan més preocupades pel que poden obtenir econòmicament que no pel fet que es compleixi l'allunyament.

I jo amb això acab, i crec que hauré fet els meus vint minutets, més o menys, que és el que m'han comentat que tenia. Què faria jo? Només, així molt per damunt, des del punt de vista judicial per descomptat es tractaria de tenir els jutges coma més predisposats a adoptar mesures cautelars; ja els dic que a Palma aquest problema ja fa anys que no hi és i jo amb això no tenc perquè recordar als companys que ho facin perquè ja es fa. Fins i tot, per descomptat, s'hauria de demanar a les víctimes que ens informin si l'home té armes, perquè les hi hem de llevar tot d'una, les armes, això està claríssim. S'hauria de crear, i crec que s'està fent, un torn d'assistència gratuïta a les víctimes des del Col·legi de Missers; em pens que es treballa en això, és a dir, que la víctima ha tenir assessorament jurídic gratuït des del primer moment, i seria estupend que abans de fer la denúncia hi pugui intervenir un misser, més que res perquè donarà informació a la víctima i la denúncia podrà ser més completa i no tindrà els defectes als quals m'he referit abans.

Després s'haurien de fer els judicis molt més ràpids, la llei ho permet; amb un bona predisposició dels fiscals i els jutges evidentment no hi ha perquè els judicis es facin amb tanta diferència de temps. Nosaltres als jutjats tenim unes agendes, és vera que estam saturats, però possiblement hi ha casos que no poden esperar a ser jutjats, és a dir, que haurien de passar quasi davant els altres, i potser si això és factible aquest seria un d'ells.

Igualment les mesures provisionalíssimes en cas de separació civil haurien de ser immediates. La llei ho regula, però la pràctica, entre que es presenten recursos, oposicions i tal, idò resulta que poden passar setmanes fins que s'hagi adoptat una resolució civil de separació, i jo crec que quan un component d'una parella se'n va al jutjat a demanar la separació perquè la convivència és difícil, immediatament s'ha de resoldre i després ja es tramitarà el plet, no? Això són solucions judicials que se m'ocorren; n'hi ha moltes més, però és que podríem parlar molt de temps.

A nivell institucional jo el que veig és que s'hauria de fer una cosa que s'ha fet a Girona, i m'imagín que també a la resta d'Espanya, i és que s'hauria de firmar una espècie de protocol d'actuacions de totes les institucions que intervenen, ho he dit abans. La veritat és que jo estic fent feina amb na Xesca Mas, la directora de l'Institut Balear de la Dona, per veure si feim una espècie d'esborrany de protocol, -n'hem parlat amb representants del Govern-clar, un protocol en què ja comencin a actuar els metges que visitin, els metges dels hospitals o dels centres d'assistència, que vegin una persona que ha estat víctima d'un possible maltractament; aquests metges immediatament han d'avisar el jutjat de guàrdia perquè el jutjat

de guàrdia enviï el forense i es detecti des del primer moment l'agressió. Bé, passa per aquí aquest protocol fins després a l'actuació de la policia, col·laboració entre metges, policies i jutjats, etc.

És a dir, crec que seria necessari firmar aquest protocol, crec que seria necessari fer programes d'educació dels maltractadors, com m'he referit abans, crec que seria també necessari que les institucions es preocupin més de les cases d'acollida i els diré per què: aquí, a vegades, quan la dona té por a l'home, idò se'n va a una casa d'acollida que hi ha a Palma finançada per l'ajuntament, però si no ho record malament, té 18 o 19 places; ràpidament s'omple, aquesta casa d'acollida. Què passa?, quan està plena crec que se'ls dona una finançació per anar a un hostel, i això a mi no m'acaba de parèixer del tot correcte. Em consta que na Xesca Mas ara volen posar en funcionament una casa d'acollida que hi ha Inca, que ella hi ha hagut de posar molts de doblers de l'Institut Balear de la Dona, hi ha 18 places o 19 i amb això se solucionarà una mica aquest tema, però bé, hauríem d'aconseguir, al meu entendre, les institucions competents haurien d'aconseguir que aquestes cases funcionin i no es tanquin.

I després, com a darrera solució molt clara que jo hi veig, és impulsar la mediació, que només m'hi referiré i repetesc que acab. Normalment les persones que tenen un conflicte se'n van al jutge i aquest els posa una sentència, i al que ha perdut no li agrada mai complir la sentència, sempre tens reticències a complir; no obstant això, la mediació hem de recordar que consisteix en què siguin les persones en conflicte les que resolguin el problema i, clar, hi ha una persona que s'anomena mediador, que és la que m'ajuda, amb la meua persona enfrontada, a què nosaltres dos arribem a la solució, i si dues persones arriben a una solució segurament és més fàcil que compleixin el que ells han resolt que no que ho resolgui un tercer que és el jutge. Clar, jo crec que la mediació, sobretot la familiar, és una cosa que s'hauria de fomentar des del principi que les relacions de la parella puguin ser ja dolentes, perquè possiblement amb una mediació s'evitarien molts de casos de violència domèstica i tanmateix acabaria amb una separació consensuada, que és el que toca.

Bé, i res més. Gràcies per haver-me escoltat.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Barceló, per aquesta exposició. Passaríem ara al torn dels grups parlamentaris que vulguin efectuar preguntes o plantejar qüestions. Pel Grup Mixt té la paraula el Sr. Miquel Nadal.

EL SR. NADAL I BUADES:

Gràcies, Sr. President. Bé, en primer lloc agrair la presència del magistrat Sr. Barceló; agrair, a més, la claredat de les explicacions que ens ha donat. Aquest és un tema preocupant, el dels maltractaments, i és un tema, pel que ens ha dit el Sr. Magistrat, que està més estès del que pareix, si és vera que només és denúncia un 18% dels casos.

És un tema complicat, com ha dit el Sr. Magistrat, perquè en moltes ocasions, com que es donen en un matrimoni, en una parella, normalment -com ha explicat- l'home, la dona té la tendència a no denunciar; són molts els casos en què vénen o consulten els missers per una separació, veus una persona que duu un ull blau, o duu cops, i que pareixen o poden parèixer que són fruit dels maltractaments, que demanes a aquesta persona si els vol denunciar, i les persones que han..., les víctimes d'aquests maltractaments es neguen sistemàticament a posar cap tipus de denúncia, perquè normalment sol ser el pare dels seus fills, i encara que vulguin iniciar els tràmits d'aquesta separació es neguen a posar cap tipus de denúncia.

Voldria demanar o voldríem demanar al Sr. Barceló a veure quin tipus de mesures es podrien adoptar perquè es posàs aquesta denúncia encara que no hi hagués el consentiment de la víctima o quin tipus de proves es podrien seguir, si és que és possible, que s'adoptassin mesures i que es pogués evitar, si és que és possible, la continuïtat d'aquests maltractaments.

Ens ha dit que gràcies a l'acumulació dels temes de maltractaments a Palma des de fa molts d'anys ja no existeix aquest problema perquè es venien acumulant al jutjat més antic, però voldríem saber, si ens pot informar sobre això, a veure si els jutjats com els de Manacor, d'Inca, d'Eivissa, Maó, es segueixen donant aquests problemes o es poden evitar d'alguna manera.

Voldríem també, demanar a veure si es podria arribar a algun tipus de col·laboració amb els col·legi d'advocats, perquè la presència d'aquests advocats quan es posen aquestes denúncies per maltractaments, sabem que hi ha un torn d'ofici, una assistència al detingut, i que hi ha una oficina d'ajudes a les víctimes del delictes, de quina manera podrien des d'aquesta oficina col·laborar amb que les denúncies es possessin d'aquesta manera. I una pregunta que no sabem si existeix la solució, però vostè ens ha parlat que a vegades les víctimes dels maltractaments tarden alguns dies en poder ser visitades pel forense i a veure quin tipus de mesura es podrien instar a aprovar-se per evitar aquest retard entre la lesió i la visita del forense.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Té la paraula el Sr. Barceló.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

Hi ha moltes qüestions plantejades. Bé les contestaré en l'ordre que he apuntat si no els sap greu. Quant els partits judicials fora de Palma, la veritat és que ho desconec. Ho desconec, a més no hem tengut contactes amb els degans d'Inca i Manacor i no sé que fan, lògicament m'imagino que apliquen aquestes mesures.

Clar hi ha una cosa evident, quan hi ha un misser, o una acusació particular, o un fiscal que les demana, si al jutge s'havia oblidat en el aquell moment, les aplica, si no les demana ningú es dubtós que des del punt de vista de la legalitat el jutge les pugui aplicar d'ofici, perquè són mesures que limiten uns dels drets individuals de la persona, constitucionals, que és la llibertat individual i moltes vegades ens hem plantejat, pot només un jutge d'ofici, sense que ningú li demani, imposar unes mesures com aquestes? La veritat és que no ho sé. Clar jo estic segur que els partits judicials d'Inca i Manacor, si t'ho demana algú, l'acusació fiscal, el jutge si ho troba procedent les poc acordar. Ara insistesc, no ho sé.

Quant tipus de col·laboració del Col·legi d'Advocats, jo crec que amb l'assistència jurídica gratuïta des del primer moment, de l'assessorament del primer moment, crec que és més que suficient. El que passa és que això es podria coordinar amb l'oficina d'ajuda a les víctimes de delictes que té un horari, té un personal jurídic, contractat amb honoraris fixes, és a dir, que si tenguéssim ampliat aquest horari a la resta del dia, possiblement també podríem solucionar el tema. Quant als dies que pot ser visitada pel metge forense, dins aquest protocol que es proposa, a més això jo crec que s'ha fet a Castella-la Manxa, allò que s'ha de fer és que el metge de la clínica o centre assistencial que al mateix moment detecti un maltractament domèstic, no s'ha de limitar a fer un informe que és allò que ara es fa. *Lesiones por (...) o según refiere*, ha de fer alguna cosa més, clar i el metge firma aquest informe, l'envia als jutjats a través del corresponsal de la clínica i això tal vegada t'arribarà tres dies després de succeir els fets. I clar tres dies després ho rebrà el jutjat de guàrdia i incoarà els oportuns expedients i serà quan cridarà a la víctima, la víctima vendrà ja no tindrà cap senyal, vendrà l'agressor i dirà: "yo no le hice nada". Home hi ha un informe del metge el qual ha detectat un petit hematoma, però ell dirà: "es que se lo hizo con la puerta o con la mesa" ja tornam al castellà, me disculpin, és que als jutjats parlem en castellà, jo crec que és per això que passa, ens hauríem de normalitzar.

La solució, els metges que ràpidament quan detectin un maltractament domèstic, avisin als jutjats de guàrdia, perquè en lloc d'un informe fred que arriba tres dies tard, ja es comenci a fer una mena de protocol d'actuacions i avisar a la policia, perquè facin un atestat. Crec que mitjançant això en descobriríem moltes més. Què es pot fer per denunciar aquests casos que les dones no ho volen? Evidentment exercir les institucions l'acció popular, perquè ja no és un delictes privat, les institucions, el fiscal mateix pot, immediatament que tenguí coneixement d'un fet d'aquest tipus, el que pot fer és presentar la denúncia d'ofici, el fiscal. I als casos greus, lògicament les institucions es poden presentar exercitant l'acció popular. Per

alguna cosa tenim el fiscal, que és el representant de tots els perjudicats.

I les mesures, que crec que era la darrera pregunta que ha fet, les mesures insistesc, jo crec que són suficients, les que permet la llei. El problema és com evitam la reincidència, a mi l'únic que se'm va ocórrer fa temps i en vaig parlar, crec que és una cosa que tenen a l'estat de Nova York, que tenen una mena de comandament a distància, i al mateix moment que veuen que el maltractador s'atraca, clar ja està incomplint l'ordre de no atracament, pitgen el comandament a distància, que està connectat amb la policia i aquesta si presenta ràpidament. És que no crec que hi hagi altra forma, perquè moltes pretensions de les víctimes és que les posin protecció, a vegades no es pot dur a terme perquè no tenim policies suficients per posar-los al costat de cada víctima d'una agressió.

EL SR. PRESIDENT:

Per part del Grup Nacionalista PSM té la paraula el Sr. Cecili Buele.

EL SR. BUELE I RAMIS:

Moltes gràcies, Sr. President. Des del Grup Parlamentari del PSM-Entesa Nacionalista volem agrair la presència, dins aquesta comissió parlamentària de Drets Humans, del Sr. Barceló, que s'ha dignat a venir aquí a fer-nos aquesta explicació, que nosaltres consideram molt enriquidora i feim comptes poder utilitzar-la adequadament, tal com quedi reflectit al *Diari de Sessions*, pels suggeriments i iniciatives que ens ha fet.

Entenem que ha donat algunes dades, que per a nosaltres són molt rellevants. En representació del Grup Parlamentari del PSM-Entesa Nacionalista, nosaltres creim que algunes d'aquestes dades, fins i tot poden semblar noves, en el sentit que ara voldria explicar. Ens ha dit que les exparelles, cometen més agressions que les parelles vigents, que les parelles actuals, segons es constata amb els fets i això per a nosaltres és un motiu d'una anàlisi que creim que val la pena tenir en compte, pel que direm més endavant.

Respecte a allò que ha dit de l'oficina d'ajuda a la víctima del delictes i Sirex, són serveis que efectivament donen un bons resultats, tot i que segurament insatisfactoris encara, perquè són insuficients i pensam que des de les institucions públiques, val la pena actuar-hi amb més força. Ens ha cridat una mica l'atenció el fet que diverses vegades, hagi incidit el Sr. Barceló, a les contradiccions que es detecten, gairebé sempre, sembla ser per part de les dones que han estat víctimes d'una agressió violenta, respecte de continuar fent denúncies i dur fins al final les decisions que hagi pres el jutge. Creim efectivament que el protocol d'actuacions de totes les institucions públiques que han d'intervenir és de vital importància i també creim que les cases d'acollida, les que es donen a Palma, no dubtem que estam parlant ara d'una violència exercida per homes contra dones del conjunt de les Illes Balears, però a nivell de Palma creim que també és

insuficient i consideram que la mesura, la qual ha fet al·lusió, com és la mediació l'hauríem d'intensificar molt més.

Dit això, el nostre grup parlamentari pensa que jutges i fiscals de les Illes Balears, n'hi ha que des de fa anys que estan treballant dins aquest camp i intenten fer aportacions positives i nosaltres creim que el Sr. Barceló és un d'aquests jutges que està fent aquesta feina. Tot i això, estam dins el Parlament i el Parlament, vostè ho sap més que jo, és el lloc allà on feim les lleis i llavors vostès tenen aquesta eina per poder-hi treballar. Aleshores aquesta connexió mútua que hauria d'haver-hi i que nosaltres creim que s'hauria d'intensificar més, entre Parlament que fa lleis i jutges que intenten fer que aquesta llei es compleixi, pensam que és molt bo que vostè hagi vingut aquí avui, perquè ens està donant una mà en aquest sentit. És clar que no només són les lleis d'aquest Parlament que s'han de complir, són també les lleis de l'Estat, creim que ha d'arribar el moment que el Parlament d'Europa tengui una incidència més forta també. Pensam que a nivell internacional també s'ha de treballar molt, però nosaltres estam a les Illes Balears i per ventura ens aniria molt bé que des de la seva perspectiva, ens digués si considera que les lleis que ha fet aquest Parlament les considera suficients i les considera capaces per fer front a aquesta lluita contra els maltractaments per part d'homes contra dones.

Des del nostre punt de vista ens sembla que encara ens queda molt per fer, sobretot per aconseguir aquesta major atenció de tots els sectors socials, estiguin implicats o no hi estiguin contra la violència, perquè ens sembla que aquesta és una de les tasques que a vostès els hi llevaria la feina i a nosaltres també, el fet que dins el conjunt d'entitats, associacions, grups ciutadans hi hagués aquesta feina de lluita i combat contra la violència domèstica. Si que m'agradaria, perquè m'ho han encomanat que ho fes, fer-li algun suggeriment respecte als maltractaments psicològics que els infants reben i que massa sovint per ventura són utilitzats com a arma de negociació o revenja d'una part contra l'altra. Estam parlant aquí de la violència d'homes contra dones, però això dur implicacions, si vol col·laterals, però importants cara a les criatures, cara als fills o filles. Després ens agradaria molt si poguéu dir dues paraules al respecte d'aquest fet.

Moltes gràcies.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

En primer lloc, la veritat és que li he de dir que desconec les lleis que s'han fet a nivell d'aquest Parlament, em sap greu i vergonya dir-ho, no les conec, almenys en aquest moment no les tenc present. El que està molt clar és que en necessitam una tipus la de Castella- La Manxa, allà on es coordinin totes les institucions i doni una sèrie d'obligacions, fins allà on es pugui arribar com és lògic, perquè a nivell de jutges, en principi tampoc no se'ls pot dir parlamentàriament el que han de fer, és un tema de legislació crec que nacional. Però que sí que necessitam un model semblant al de Castella- La Manxa.

Les contradiccions que tenen, clar això també podria ser una tema legislatiu, les contradiccions en què incorren les víctimes

quan retiren les denúncies, no tan sols perquè tenen por, sinó perquè repetesc ja ho he dit abans, no saben on han d'anar, no tenen feina, no tenen futur. És a dir, que també les institucions haurien de regular la solució vital d'aquestes persones, quan aconseguen allunyar-les de la persona que les maltracta. Les exparelles, per què cometes més delictes i més greus? Jo crec que una parella quan està convençuda que no té res per arreglar, no sé si pel sentit possessori que es té, fins i tot no té importància llevar la vida a la persona que ja no té. I clar la que encara és parella, encara l'obliga que li faci el menjar, que li serveixi la taula, que li faci el llit, etcètera. És a dir, la utilitza, jo crec que uns dels motius és aquest, perquè si no és així no m'ho explic quin podria ser.

Quant als maltractaments psicològics dels nins, això és una molt trista realitat. Es dona igualment a penal i a civil, és a dir, jutjats de guàrdia en casos de violència i temes de separacions, i això sí que jo en som testimoni a tots tipus de nivell cultural i tota classe de persones, quan tenen una separació civil hi ha una lluita, qui es queda l'habitatge, qui es queda els nins. I dins aquesta lluita els pares són totalment inconscients del mal que estan fent als nins, és a dir, intenten menjar el cervell als nins, perquè quan vagin a declarar davant el jutge, declari en contra de l'altre. Això implica que els nins hagin de passar per uns psicòlegs, que fan una tasca molt bona als jutjats de família, però que a la llarga no és positiva, els nins perden hores d'escola per anar al psicòleg, els psicòlegs fan feina els matins i aguanten contínuament les pressions psicològiques dels pares i de les mares.

I a nivell penal el mateix, el que passa que a nivell penal, fins i tot hi ha menys pressió. És a dir, a nivell penal, com he dit abans, la violència domèstica es produeix dins un àmbit familiar, a vegades els únics testimonis són els nins, els nins han presenciat l'agressió i la persona agredida, clar té interès que el nin declari que realment ha vist l'agressió. Clar però, el nin també ho patirà quan hagi de dir que el seu pare apallissava la seva mare o viceversa perquè a vegades, poques vegades és tot el contrari i clar utilitzen de mala manera els nins. Per això, la mediació acabaria sense cap dubte amb la utilització dels nins, perquè amb la mediació els nins no fan falta, no s'ha d'anar a provarres davant cap jutge, sinó senzillament la parella s'ha de posar d'acord a veure qui es fa càrrec dels nins, res més. Però jo crec que és una cosa molt greu l'ús que se'n fa dels nins i el mal psicològic que això implica després a la llarga.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Vol tornar intervenir? En aquest cas donem la paraula a la Sra. Sofia Hernanz, portaveu del Grup Socialista.

LA SRA. HERNANZ I COSTA:

Gracias, Sr. Presidente. En primer lugar y como no podía ser de otra manera, desde el Grupo Parlamentario Socialista queremos agradecer muy especialmente al Juez Decano a comparecer en esta comisión, porque creemos que en esta comisión, en la que se está estudiando posibles soluciones a la violencia de género, a la violencia contra las mujeres, el punto de vista que hoy ha aportado el Sr. Barceló, era fundamental.

Creo que ha hecho una clarísima exposición sobre dos aspectos fundamentales, por una parte ha expuesto el aspecto legislativo, como tenemos la legislación actualmente y creo que ha explicado algunos avances muy importantes, que nosotros también compartimos su opinión y creemos que son muy importantes, como es la introducción de la figura de los malos tratos habituales, dentro de lo que son delitos contra la integridad física, con el problema que ya he explicado, que esas pequeñas agresiones independientes pasaban siempre por procedimientos de faltas y precisamente introducir el término de lo habitual, permite que se considere un poco más en la dimensión que debe considerarse, hablaba de este aspecto legislativo y ha dicho una frase, que precisamente al final de mi exposición le haré una pregunta, porque ha dicho, creo que no es un problema legislativo, las leyes, ha explicado estos avances y ha dicho que el problema desde su punto de vista se planteaba en el segundo aspecto que quiero abordar, que es precisamente lo que hacen los jueces, que es la aplicación de esas leyes.

Nos ha explicado los innumerables problemas prácticos con que se encuentran los jueces para abordar esta complejísima situación de violencia doméstica. Y digo doméstica, con toda la connotación negativa que ello tiene por aquello que decía precisamente el Sr. Barceló, que son delitos cometidos en un ámbito en el que es muy difícil contar con testimonios, pruebas, etcétera. Explicaba tanto la problemática de la jurisdicción civil, como la jurisdicción penal, bien diferente. Hablaba también de las penas o de las medidas disuasorias, ese efecto disuasorio que pueden tener las penas en este tipo de delitos, pero también lamentablemente hacia hincapié en que se trata de unos delitos cometidos en un estado emocional, en que precisamente igual ese efecto disuasorio cuenta menos que en otro tipo de delitos, hacia hincapié y queremos hacer hincapié nosotros, que en delitos de esta naturaleza las medidas de protección se hacen especialmente necesarias, precisamente cuando este efecto disuasorio puede tener poca relevancia en delitos de esta naturaleza.

Y hablaba, y a esto quería llegar cuando decía el aspecto legislativo de esta cuestión, hablaba de la necesaria coordinación de diversas instituciones, evidentemente nos costa que los jueces y fiscales de las Islas Baleares, han trabajado mucho en esta cuestión. Ha apuntado algunas de las acciones que han emprendido, como facilitar la acumulación de procedimientos, etcétera, pero tienen los instrumentos que tienen y no tienen más y se encuentran limitados a esa actuación jurisdiccional, que abarca si me permite una pequeña parcela de lo que es la problemática de los malos tratos, al margen de los protocolos de los que estoy convencida que son muy necesarios. En Palma existen, en la isla de Ibiza también existen y estamos satisfechos con su funcionamiento y creo que son efectivos por la mediación para conseguir que situaciones de separación no intenten llevarse por la vía contenciosa, sino por la vía de mutuo acuerdo.

Es una medida preventiva para evitar estas situaciones violentas, pero yo le quería plantear al Sr. Barceló, si hablando de legislación y porque usted se encuentra hoy en un cámara legislativa y nos está explicando que los jueces y nos consta,

hacen lo que pueden, con los instrumentos que tienen, pero creemos desde el Grupo Parlamentario Socialista y se está planteando también a nivel nacional, que tal vez si se podrían tomar medidas legislativas y me explicaré. Quería conocer la opinión del Sr. Barceló, sobre la posibilidad de dictar, por parte del Parlamento nacional por supuesto, un ley integral de violencia contra las mujeres. Allí donde más allá de esos protocolos de actuación que planteaba el juez decano, se plantearan toda una serie de acciones de obligado cumplimiento para todas las instituciones implicadas, que abarcara todo aquello que incide en el fenómeno de los malos tratos, una lacra que no solamente es de esta sociedad, sino de cualquiera y desgraciadamente atemporal. Allí donde se reflejaran medidas preventivas donde se reflejaran educativas, donde se reflejaran medidas preventivas, donde se reflejaran medidas judiciales, quiero decir de coordinación de todos los órdenes judiciales, tanto el civil como el penal, que tal como ha explicado el Sr. Barceló, pues a veces tan desgraciadamente tan descoordinados, medidas de protección y también medidas de apoyo a la víctima, porque este problema que han planteado y que preocupaba a todos los portavoces que me han precedido en el uso de la palabra, esa tendencia de las víctimas a veces a retirar la denuncia, pues tal vez es porque no tienen un debido apoyo psicológico, como de información, porque la denuncia por la bofetada se hace en un momento, que cuando se enfría ese momento y se ven los verdaderos problemas con los que se encuentran las mujeres, que son que no tienen con que mantener a sus hijos, no tienen un techo en el que cobijarse, pues tal vez produce que se retiren esas denuncias, es decir, donde desde esta ley integral de violencia contra las mujeres, se obligara a todas las instituciones y a todos aquellos agentes que intervienen en ese proceso, o que intervienen sobre esa persona que ha sufrido esos malos tratos, las obligara a esa debida coordinación y a esa actuación tanto preventiva, como de protección posterior. Y por tanto, sería muy interesante conocer en este caso, la opinión del Juez Decano, sobre la posibilidad de esta ley, que si bien es cierto, que es completamente la idea porque no se ha trabajado todavía en un texto concreto, una idea absolutamente novedosa en derecho, comparado no existe ningún símil en ningún otro país, pero creo que es un debate interesante y tal vez desgraciadamente no es la solución, pero si podría suponer un importante paso adelante que haría que dejara de depender tanto del voluntarismo de unos y otros que no dudo que no haya, pero al final todas esas actuaciones estuvieran coordinadas y obligadas por una ley.

Muchas gracias, Sr. Presidente.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Té la paraula el Sr. Barceló.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

Yo insisto en que no es un problema legislativo a nivel punitivo, en este sentido está resuelto. El problema que tenemos los jueces es, lo que ha dicho usted, que lógicamente tenemos unos medios limitados, puedo contar que un juzgado no está comunicado informáticamente con el vecino que está a dos metros, es decir, yo no sé si la persona maltratadora que estoy llevando en un caso ya está inculpada en otro juzgado, tenemos que acudir a lo que les he explicado antes, a la fiscalía que hace unas fichas y tal, ahora nos van a poner un sistema, un procesador informático nuevo, ya ha llegado a Palma, se llama el Oracles, estaremos por fin coordinados todos.

En cuanto a las medidas de protección necesarias para preservar a las víctimas, eso sí es algo que habría que analizar muy bien, porque, insisto, no sé qué medidas puede haber, porque incluso hay una que estamos planteando muchas veces, que es esconder a la víctima, es decir, en ocasiones, es la mujer la que dice “no, yo quiero quedarme en la casa, porque no tengo otro sitio adonde ir o no puedo ir a un centro de acogida durante mucho tiempo”, y entonces, claro, ellas mismas quieren la casa, entonces tú dictas una resolución en la que obligas a salir al maltratador, pero claro, el problema que hay es que el maltratador ya la tiene localizada, entonces si tiene que repetir los malos tratos o tiene que pegar una patada a la puerta o entrar por la ventana, como ocurre de vez en cuando, lo tiene muy fácil de hacer. Habría que buscar soluciones para, precisamente, proteger a la víctima, escondiéndola durante una temporada larguísima, mientras dure todo el proceso o, por lo menos, hasta que estemos seguros de que el maltratador no volverá a repetir las acciones, porque hay incluso personas que cumplen una condena en la cárcel y cuando salen van directamente a la que consideran culpable de su situación, es decir, “es mi mujer o mi exmujer que me ha hecho un desgraciado, entonces ya he cumplido años y patapaf”. Claro, es un problema que conlleva dificultades de aplicación.

Por lo que se refiere a la ley integral de violencia, me parece una idea extraordinaria, además creo que podría ser una idea incluso a nivel europeo y, por supuesto, mundial, porque yo les he contado soluciones y problemas jurídicos que en España tenemos en varias leyes, y se me ha olvidado hablar de la Ley de asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual, he hecho referencia a ella, pero no he dicho que a través de esta ley, todas las víctimas tienen derecho a estar permanentemente informadas del procedimiento, aunque no se personen, es decir aunque no nombren abogado y procurador que acudan a la causa, mientras que en las otras leyes se requiere, para tener esta información, estar personado. Total, que es un maremágnum legislativo con diversas soluciones en diversas leyes, por lo tanto, si se hace una sola ley integral donde se recojan, no tan sólo, o sea el protocolo del que yo hablo de actuaciones de los organismos, es algo que iría integrado dentro de esta ley, pero que se recojan las diversas soluciones que puedan dar los jueces, las diversas medidas, luego directamente todas las personas que puedan asistir a las víctimas, donde se regule, incluso el procedimiento de separación, porque lo que es absurdo es que tengas, por un lado, un procedimiento de separación, que se supone que hay

que intentar que sea, separación civil, que sea lo más calmado posible, para evitar los malos tratos psicológicos y tal, y mientras tanto, mantengamos una denuncia penal abierta que es un arma coactiva contra el maltratador, porque cuando el maltratador sabe que el fiscal o el abogado de la víctima le pide tres años de cárcel, todo esto lo que va a hacer es que no quiera llegar a arreglos en la parte civil, entonces, lógicamente, si lo integramos todo en una misma ley y metemos la (...), me parece que es una idea francamente que creo que sí, que es magnífica.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Té la paraula la Sra. Sofía Hernanz.

LA SRA. HERNANZ I COSTA:

Gracias, Sr. Presidente. Sólo una cosa. Sr. Barceló, ha hecho usted mención a algo que desgraciadamente no se refiere sólo a los delitos de esta naturaleza, que es a la falta de medios en los juzgados, que más bien afectaría a cualquier procedimiento que ahora mismo se tramita en los juzgados de las Islas Baleares, pero creo que sí especialmente en este tipo de delitos, en la práctica, luego se dan situaciones realmente dolorosas y sangrantes para las víctimas, pues estas declaraciones, que al fin y al cabo son tan personales y tan íntimas, pues vemos como se tiene que hacer en salas frías, donde al lado, a veces, hay otra persona declarando, donde todo el mundo tiene que oír intimidades y cuestiones que son muy duras y muy graves de explicar para la víctima. Es cierto que en los juzgados hay muchos jueces y muchos funcionarios muy sensibilizados con estos temas, pero desgraciadamente, y como todo en la vida, pues hay otros que no lo son tanto, entonces, también me había dejado en mi intervención, si usted, como juez decano y los jueces, al margen de esta falta de medios, a veces tanto legislativos como materiales, si piensan seguir trabajando en sensibilizar a todos los agentes, en este caso, del orden jurisdiccional, que tratan con este tipo de víctimas, para intentar que, en la medida de lo posible, ese procedimiento sea lo menos doloroso, desde el punto de vista humano y personal para las víctimas.

Gracias.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

En cuanto a la publicidad, ¿no? Bueno, éste es un tema que hemos solucionado en Palma, pero no se ha podido solucionar en los diversos partidos judiciales, ¿por qué? En Palma se hizo el juzgado de guardia de 24 horas con un local expreso, y la verdad es que me empeñé en que hubiera una oficina expresa de denuncias y se hizo. Entonces el juzgado de guardia de Palma tiene un pequeño habitáculo de pocos metros cuadrados, pero una mesa, un ordenador y una silla, en donde aquellas denuncias que tienen carácter privado se hacen pues con total y absoluta intimidad, y esto ha podido ser en Palma no sólo porque la infraestructura lo ha permitido -por cierto, ahora vamos a cambiar de local de juzgado de guardia y será más grande la oficina de denuncias- sino porque lo permite el propio funcionamiento del juzgado de guardia: estamos 24 horas y el

juzgado está sólo dedicado a ello porque en Palma sólo se dedica a penal.

El problema lo tenemos en todos los demás partidos judiciales de la comunidad autónoma, que se dedican a civil i a penal. Entonces nos encontramos con que la nueva ley de enjuiciamiento civil obliga a los jueces a practicar las pruebas civiles; entonces un juzgado estará de guardia durante una semana, están de guardia una semana en los pueblos, y durante la mañana el juez civil estará practicando pruebas civiles. Mientras tanto en la parte penal de su juzgado, que está de guardia, pues puede comparecer una persona denunciante que quiera hacer una denuncia y ¿qué es lo que tiene que hacer el juez? El juez no puede suspender la prueba civil para irse a tomar declaración a la denunciante, a lo mejor la prueba civil no se sabe -con la nueva ley- lo que puede durar porque el interrogatorio es en principio libre, no hay limitación de preguntas..., entonces muchas veces la denunciante quiere comparecer en el juzgado a denunciar, firmar e irse, no le puedes decir ni siquiera que espere, pero es que a parte de este problema los locales de los juzgados del resto del territorio no tienen estas salas íntimas que hay, sólo se podría hacer en el despacho del juez -es lo único que se me ocurre- pero, claro, en el despacho de algunos jueces estarán practicándose pruebas civiles porque también hay carencia de salas de audiencia para practicar pruebas civiles.

Evidentemente es un problema de infraestructuras que quizás se podría resolver... Bueno, yo formo parte de una comisión nacional de seguimiento de la Ley de enjuiciamiento civil que se va a reunir el mes que viene porque parece ser que se quiere invertir dinero para adecuar las infraestructuras de los juzgados. Si se crean salas de audiencia dónde practicar las pruebas, los despachos de los jueces quedarán libres y entonces, evidentemente, sí que habría que concienciar, e incluso obligar, a que en esos despachos de los jueces se tomen las denuncias a estas víctimas; si el juez no puede estar presente porque está practicando una prueba civil que por lo menos el funcionario que recoja la denuncia esté con la parte denunciante a solas. Eso es evidente que ocurra así.

EL SR. PRESIDENT:

Molt bé. Ja per acabar el torn de grups parlamentaris passam la paraula al Grup Popular, la Sra. Margalida Capó.

LA SRA. CAPÓ I ABRINES:

Gràcies, Sr. President. En nom del Grup Parlamentari Popular volem agrair la presència del Sr. Pere Barceló, jutge degà de Palma.

Després d'aquesta àmplia exposició, i clara, que ens ha formulat sobre un tema que per desgràcia tenim sovint als mitjans de comunicació, jo voldria exposar-li que m'ha agradat molt escoltar per part seva que no creu que sigui un problema legislatiu, en concret, perquè té els mitjans al seu abast per poder donar solucions a tota aquella problemàtica que es pugui suscitar dins aquest camp. Em consta sense cap dubte que el Partit Popular era una de les seves prioritats donar solució a la

violència domèstica, que evidentment podrem posar altres solucions i podrem completant.

També voldria exposar que estam contents de veure que dona suport d'una manera important a la Llei integral contra la violència. Aquí hem tengut altres convidats que també han posat de manifest la necessitat d'aquesta llei integral, que pugui donar cobertura en tot moment i en unes situacions puntuals que suposen a cada dona a una situació diferent, sigui econòmicament, socialment, etc.

Però voldríem en primer lloc fer tres pautes importants que serien, en primer lloc, la protecció de la víctima, és a dir, que una dona quan va a denunciar evidentment no és la primera vegada que rep aquests maltractaments; d'això, n'és conscient la persona que la rep o en molts de casos idò no n'és conscient i per tant és una agressió lleu i de poca importància, i jo crec que això seria una de les coses en què per ventura hauríem d'entrar un poquet més en profunditat. Llavors també la credibilitat que donam a aquestes declaracions d'aquesta dona quan va a fer la denúncia, és a dir, ha de ser mal de fer per una dona emprendre i decidir anar a posar una denúncia si sap que aquell policia, la persona encarregada de prendre totes les dades de la denúncia, no acaba d'encaixar tot allò que li conta aqueixa dona. I per altra part també el tema de les sentències, és a dir, veure una sentència allà on reflecteix realment i dona solucions reals a aquella situació en què es troba.

Vostè també ens ha parlat del tema de les agressions, que evidentment una agressió lleu és si no causa una gran lesió, i aquí crec que hi ha el quid de la qüestió. En definitiva moltes lesions són lleus, i si aquestes agressions no es poden plasmar i arribar a l'objectiu de conèixer que realment pot arribar a ser i a provocar una lesió greu a aquella dona, evidentment tot són agressions de poca importància i seran considerades unes agressions lleus.

Per altra part també ha posat de manifest que a Palma tenim una connexió entre tots els jutjats, o això és el que es vol intentar fer, per tot aquest tema de maltractaments habituals. A mi m'agradaria saber si la reiteració d'aquests maltractaments habituals..., o s'han d'incrementar aquests maltractaments habituals perquè arribi a ser una agressió greu, important? També m'agradaria que m'ho explicàs un poquet més en detall. I llavors vostè diu també que l'agressor, la dificultat que té que puguem allunyar aquest agressor de la víctima perquè cau en una obsessió, jo plantej que per ventura aquesta obsessió seria o pot ser contemplada com a una malaltia i que, per tant, quan vostè em parla que també hi poden intervenir factors de drogues i alcohol, idò pugui també entrar en aquest concepte.

Per altra part, quan ha fet menció al tema de la firma d'un protocol, jo li demanaria si aquest protocol podria ser possible a nivell de cada comunitat autònoma, és a dir, que fos un protocol que involucràs totes les institucions de cada comunitat autònoma i totes les parts que puguin estar implicades en resoldre tota aquesta problemàtica dels maltractaments.

Llavors ha parlat també del tema de la mediació. Jo entenc que vostè ha volgut exposar aquí un mediador, allò mateix que en aquests moments parlam del mediador intercultural, idò un mediador per a conflictes interns de parella o de família, en aquest cas, i jo en aquest sentit li demanaria quin perfil creu que ha de tenir aquest mediador, si hauria de ser un perfil professional determinat, no ho sé, o quines series les persones que se n'haurien de fer càrrec per poder desenvolupar aquesta figura de mediador que pogués intervenir un poquet en aquesta situació.

Llavors també m'agradaria que ens parlàs un poquet de les agressions sexuals, del tema de les violacions dins el matrimoni o fora, a veure com estan en aquests moments contemplades.

I en principi això seria tot. Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Té la paraula el Sr. Barceló.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

Gràcies. Sobre la protecció de la víctima, que és el que diu que no és la primera vegada, quan denuncia, que la maltracten, s'està proposant també la solució que no tan sols la vegi el forense com a metge que analitza les lesions físiques, sinó que la víctima hauria de ser vista en el jutjat de guàrdia per un psicòleg o un expert perquè, parlant tranquil·lament amb ella i donant-li la confiança que donen els professionals de la psicologia, idò possiblement trauríem un relat dels fets molt més exacte del que exclusivament es reflecteix a la denúncia; a la denúncia senzillament diu: "Ahir em va pegar", o "avui m'ha pegat", o fa una setmana..., i -repetesc- com que hi ha cua, això dura poc, firma i se'n fa. Si posàssim un psicòleg, lògicament, que l'escoltàs tranquil·lament, supòs que sortirien bastants més coses.

Per això deia jo abans el tema de les oficines d'ajuda a les víctimes del delictes: no tan sols tenen..., de tenir-les obertes més temps perquè no tan sols donen assessorament jurídic, sinó també psicològic, ja tenim els professionals que són allà.

Lògicament això també ajudaria en el que ha dit de la credibilitat, perquè no és el mateix una denúncia feta ràpida en un moment d'ofuscació, allà on se'ns obliden moltes coses, que una denúncia ja feta o escrita després de parlar amb experts en psicologia. M'imagin que en aquests moments la persona víctima recordaria molt més els fets i faria fins i tot una declaració més coherent, perquè a vegades l'estat de nervis fa que la denúncia sigui incoherent, que no hi hagi frases lligades, i això ho aprofita molt la defensa per intentar demostrar les contradiccions; si la denúncia es formulàs en moments de tranquil·litat la cosa canviaria.

Quant a la sentències, que hi ha fet al·lusió, les sentències no solucionen mai aquests problemes de futur, les sentències donen una solució provisional perquè comporten una condemna, però quan s'ha complit la condemna -insistesc- el maltractador és capaç de tornar a repetir; per això jo em referesc

als programes educatius o formatius per curar-los, és com... Clar, vostè em diu que si se podria considerar una malaltia; clar que és una malaltia, com l'alcoholisme, com la drogaaddicció; bé, idò, la violència també ha de ser una malaltia que té la persona humana. El que passa és que, la veritat, jo no conec, a nivell d'altres llocs, jo no conec que hi hagi programes formatius. A Madrid hi ha qualque cosa però no conec el programa de Madrid; sé que s'està fent cosa a una ONG que creu que es diu *Nuevo Horizonte*, en què participa el Parlament de la comunitat autònoma de Castella-la Manxa, i hi participa l'ajuntament, es fan coses, se subvencionen tractaments i tal, però no sé en què consisteix, però lògicament sí que és una cosa que hauríem de fer.

Que els protocols han de ser de cada comunitat autònoma? Efectivament crec que sí, perquè totes les comunitats autònomes tenen unes institucions diferents, fins i tot els noms canvien. Sí, s'ha de fer en aquest nivell.

M'ha demanat que expliqui allò dels maltractaments habituals. Bé, el legislador en aquest delictes que ha fet de maltractaments habituals defineix el que és el maltractament habitual; clar, el defineix des del punt de vista teòric, i diu que l'habitud, per aplicar aquest delictes es tindrà en compte la quantitat de maltractaments de caràcter lleu, es tindrà en compte l'espai de temps que hi ha hagut entre un i l'altre, perquè clar, no és el mateix un maltractament cada dia o cada setmana que no un que es va fer l'any passat, una bufetada que es va fer l'any passat i que enguany se'n torna a fer una altra; això no seria maltractament habitual, serien dues faltes lleus de maltractament.

També diu el legislador que s'han de tenir en compte les persones a les quals s'ha maltractat, i això també és una innovació molt important, perquè abans pareixia que la víctima havia de ser la mateixa i ara amb el nou delictes ja és igual, és a dir, es considera habitud si la persona que pega llosques les pega al fill, al pare, a la parella; són tres víctimes diferents, però com que el fet és el mateix, ja s'entén així.

Jo crec que allò important de l'habitud és l'espai de temps que es dóna, però com a jutge trob que bastaria..., clar, és que s'ha de mirar cas per cas, però no es pot dir que cada setmana se n'ha de produir un perquè es doni l'habitud, perquè sinó estam fomentant aquí una facilitat de la violència brutal, és a dir, que s'ha d'estudiar cas per cas. Ara, jo el que trob que és molt important, com que també poden anar units els físics i els psíquics, no hem de requerir també un maltractament físic sinó que basta una amenaça, basta una coacció que es dóna infinites vegades, també, dins les parelles en què hi ha maltractaments. Per això tan important és el dictamen del psicòleg, perquè pugui incorporar al seu dictamen això, una desconsideració de caràcter psíquic a la víctima.

Quin perfil hauria de tenir el mediador? Bé, el principal perfil que ha de tenir el mediador és guanyar-se la confiança de la parella perquè, clar, una persona que t'ha d'ajudar a trobar una solució ha de ser una persona triada en principi voluntàriament per la parella o bé que els dos hi estiguin d'acord i que guanyi la seva confiança, ser completament objectiu en el sentit de no donar

cap tipus d'opinió mai i, per descomptat, ha de ser un professional de la mediació; crec que és una branca de la psicologia, no n'estic molt segur, eh?, però sé que hi ha professionals que estudien la mediació, sobretot la mediació familiar. És un tema delicat i que n'han d'entendre, per tant ha de ser un professional del ram.

I quant a les agressions sexuals, la (...) de les agressions sexuals és més forta que la dels maltractaments perquè està més protegida la intimitat sexual que la física, purament dita. El problema de les sexuals és que normalment, o quasi sempre, també es fan en l'àmbit de la intimitat, i clar, no deixen moltes vegades marca perquè, si bé hi ha bastants ocasions en què la persona que és violada s'intenta resistir i, en aquest cas, sempre hi haurà rapinyades al cos de l'agressor, sempre hi haurà qualque marca o, si no, hi haurà hematomes als braços de la víctima perquè l'agressor la sol subjectar, hematomes que, si bé a vegades no es veuen externament, hi ha un aparell que es diu (...) o no sé què, però alguna cosa així, que el llum violeta que posen els metges i es veu, hi haurà proves. Hi ha vegades en què la persona violada queda en estat de xoc, sobretot si és una dona..., i si queda en estat de xoc no fa res i no hi ha senyals de cap classe, la qual cosa és un problema de prova.

És un problema de prova perquè també els puc que a la pràctica jo he vist en el jutjat violacions denunciades que no han estat violacions, i sol passar amb estrangeres que vénen, passen un vespre de copes i l'endemà es desperten a una habitació que no és la seva i es produeixen denúncies. Jo he fet feina amb la majoria..., al jutjat hi havia més persones de sexe femení, que la veritat és que tenen més sensibilització en això, i cada vegada que tenia una denúncia per violació fèiem una espècie de reunió de conjunt i dèiem "què trobes?", i tal, i la veritat és que se'n posen bastants que no són certes, perquè després hi ha molta relació sexual semiconsentida o consentida que tampoc no és una violació; vull dir, semiconsentida és perquè, ja li dic, han begut copes i tampoc no saben molt el que fan. I a vegades es donen les agressions sexuals, les violacions sobretot, perquè es desconeix..., es denuncien com a venjança per una relació que no els ha agradat o el que sigui i perquè es desconeix la implicació de la pena, perquè la condemna, si no ho record malament, són devers 12 anys de presó i, clar..., i ho he vist per venjança.

Ara, dins l'àmbit domèstic també es dóna infinites vegades, i aquestes són les que no es denuncien, és a dir, jo estic convençut que se'n denuncien poquíssimes de les que es donen a l'àmbit familiar, i miri que n'hi ha, i també violacions no tan sols de parelles, sinó de pares a fills i de pares a filles; n'hi ha bastants, de casos d'aquests, però aquest sí que, com que representa un tema de vergonya pública, a més a més, es denuncien amb poquíssima freqüència.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, té la paraula per continuar la Sra. Margalida Capó.

LA SRA. CAPÓ I ABRINES:

Gràcies, Sr. President. No, només agrair al Sr. Barceló totes les exposicions donades i, bé, sense cap dubte totes les explicacions ens serviran per treure unes conclusions d'aquesta ponència de maltractaments a les dones. Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies.

Idò ja tots els grups parlamentaris han emprat el seu torn de plantejar les qüestions. Nosaltres agraïm, com a comissió, la presència del Sr. Pere Barceló, estic convençut que ha estat una compareixença profitosa per a tots nosaltres i, de fet, les intervencions que hi ha hagut, el nivell d'intervencions ha estat abundós i això també és significatiu per demostrar l'interès que ha tingut aquesta compareixença.

Suspendrem per dos minuts aquesta comissió abans de passar al segon punt, només per acompanyar el Sr. Pere Barceló, a la vegada que li agraïm una altra vegada la seva presència.

EL SR. JUTGE DEGÀ DE PALMA (Pere Barceló i Obrador):

Gràcies a tots vostès.

I.1) Proposició no de llei RGE núm. 4796/00, del Grup Parlamentari d'Esquerra Unida i Ecologista, relativa a educació bàsica universal.

(El Sra. Vicepresidenta substitueix el Sr. President en la direcció del debat)

LA SRA. PRESIDENTA:

Recomença la sessió i com a segon punt de l'ordre del dia tenim el debat de la proposició no de llei núm. 4796/2000, presentada pel Grup Parlamentari d'Esquerra Unida i Ecologista, relativa a educació bàsica universal.

Per defensar la proposició no de llei té la paraula el diputat Sr. Portella.

EL SR. PORTELLA I COLL:

Moltes gràcies. Vam presentar aquesta proposició no de llei no per inspiració pròpia, sinó recollint la campanya iniciada per Intermón des de fa ja alguns mesos; trobàvem que era una campanya interessant i que la nostra institució s'hi havia d'adherir a partir d'una resolució, d'una aprovació del Parlament.

Fa referència a la situació de l'educació en el conjunt del planeta. Ja saben vostès quina és aquesta situació, la realitat de 125 milions de fillets i filletes entre 6 i 11 anys que no poden anar a escola, uns altres 150 milions que abandonen l'escola sense haver adquirit una formació bàsica, un món en el qual un de cada quatre adults és analfabet, un món en què les dones

representen el 70% del col·lectiu que no sap ni llegir ni escriure. Davant la gravetat d'aquesta situació, especialment greu perquè l'educació és un dret fonamental i un mitjà per sortir de la pobresa i exclusió, i la no educació és precisament una arma per mantenir grans masses en la pobresa i l'exclusió.

Estic convençut o estam convençuts que l'educació, com la sanitat, serà un dels valors universals del segle XXI, el dret a l'educació serà un dels valors que s'imposarà, però també estam convençuts que falta encara molt de temps i molt d'esforç perquè s'imposin i sigui general. Les persones que tenen accés a l'educació lògicament tenen moltes més possibilitats de tenir una vida digna, accés al treball, coneixement i reivindicació dels seus drets... Sense educació els al·lots, els joves d'avui, són els analfabets de demà i per tant els exclosos i explotats de demà, perquè és un cercle de pobresa que es perpetua. Molts d'infants no poden accedir a l'escola perquè en els seus països l'educació no és gratuïta i les seves famílies no poden sufragar les taxes ni el material escolar, i en molts de llocs ni tan sols existeixen escoles ni professors.

Els governs dels països pobres inverteixen molt poc en les àrees de prioritat social bàsica en les quals se situa preferentment l'educació. El fet que hagin de destinar gran part dels seus recursos al pagament del deute extern, de l'enorme deute extern que arrossegueu des de fa anys amb els països rics, el Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial, és una de les causes principals d'aquesta situació.

Reiteradament els governs dels països rics, els governs occidentals, coneguts així, s'han compromès a garantir l'educació bàsica universal en documents i compromisos, i fins i tot hi ha un compromís sortit de la cimera de Copenhaguen d'assolir aquesta educació bàsica universal l'any 2015. Els darrers estudis que es fan sobre el compliment d'aquestes previsions són realment decebedors i confirmen la impossibilitat que, amb el nivell de compliment que duim es pugui assumir aquest compromís l'any 2015.

Feim una referència a l'exposició de motius a les decisions preses pel Govern de les Illes Balears en l'aplicació dels percentatges d'ajudes a educació, que són percentatges que van del 21 al 22%, segons ajudes directes, lògicament, a projectes de desenvolupament, o indirectes per tenir en compte el que s'ha fet durant aquest any, perquè creïem que també era important.

Com ja he dit abans, l'associació no governamental Intermón ha posat en marxa aquesta campanya internacional amb el títol d'"Educació ara; trenquem el cercle de la pobresa", per fer arribar als governs i a les agències internacionals aquesta veu, aquest missatge que nosaltres creïm que el Parlament de les Illes Balears ens hi hem d'afegir. Entenem que aquesta iniciativa s'ha d'emmarcar, la iniciativa de dedicar com a mínim el 8% dels pressupostos que es dediquen a cooperació internacional en matèria d'educació bàsica, s'ha d'incloure en aquella que reclama el 20% d'ajudes a la cooperació a les denominades àrees de prioritat social bàsica, que abasten l'educació però també sanitat i habitatge, amb el compromís de dedicar el 20% dels seus pressupostos.

La proposició no de llei que hem presentat és senzilla i molt escarida. Parla que el Parlament de les Illes Balears insti el Govern espanyol a assumir el compromís per a l'educació en el món que inclogui la dedicació del 0,7% dels pressupostos generals de l'Estat a la cooperació al desenvolupament, i dins aquest la destinació del 8% de l'ajuda oficial espanyola destinada a l'educació bàsica als països en desenvolupament, així com mesures d'alleugeriment del deute extern a aquells països que es comprometin precisament a invertir els recursos així alliberats en programes d'educació bàsica.

LA SRA. PRESIDENTA:

Bé, en torn de fixació de posicions, pel Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista té la paraula... Perdoni, pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula el diputat Sr. Nadal.

EL SR. NADAL I BUADES:

Gràcies, Sra. Presidenta. Només per dir que des d'Unió Mallorquina donarem suport a aquesta proposta presentada per Esquerra Unida i Ecologista perquè ens sembla una proposta assenyada i una proposta a la qual tots els grups haurien de donar suport.

Moltes gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Pel Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista té la paraula el Sr. Buele.

EL SR. BUELE I RAMIS:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. El nostre grup, el PSM-Entesa Nacionalista, a banda d'haver llegit prèviament la formulació d'aquesta proposició no de llei que presenta el Grup Parlamentari d'Esquerra Unida i Ecologista, també hem volgut escoltar la presentació que n'ha fet el portaveu i ens ha confirmat en la idea de donar suport a aquesta proposta per diversos motius.

És clar que forma part d'una campanya organitzada per organitzacions no governamentals, a les quals des d'aquest parlament donam suport, tot i que sigui amb molt de retard perquè això ve del mes d'octubre, novembre, de l'any passat, però que es tracta d'un assumpte que lamentablement és vigent sempre. Aleshores, des del nostre punt de vista qualsevol destinació que es proposi per fer front, per aportar recursos a la cooperació amb els països més empobrits del planeta, ens sembla que ha de ser positiva.

Tots aquests diputats d'aquesta comissió, d'aquest parlament, i les diputades, coneixem molt bé quina és la situació que viuen i pateixen determinats pobles del planeta Terra, i davant les informacions que tenim creim que no podem deixar de donar suport a qualsevol iniciativa que tendeixi a donar una mà que resulti efectiva. En aquest sentit considerem que és una passa endavant cap a l'ajut en l'educació bàsica universal que considerem del tot necessària i bàsica a l'hora de voler

construir un món que, com hem vist en el punt anterior, està massa ple de violències, no només domèstiques sinó de tot ordre, i en el qual nosaltres creim que l'educació ha de contribuir fermament a fer que hi hagi uns països que aprenguin a viure molt més en pau.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Per part del Grup Parlamentari Socialista té la paraula el Sr. Crespí.

EL SR. CRESPI I PLAZA:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bé, jo crec que aquesta proposició no de llei té tres parts clarament diferents: una primera en la qual s'insta a complir allò que tantes vegades s'ha demanat de la dedicació del 0,7% dels pressupostos a la cooperació, una primera part amb la qual nosaltres estem absolutament d'acord.

Una segona part que possiblement és aquella..., que és més complexa, que és, d'aquest 0,7%, destinar, de qualche manera vincular un 8% dedicat a l'educació bàsica, tampoc no és que sigui una gran quantitat de recursos i a vegades possiblement aquest 0,7%, o el que s'hi destina, perquè no s'hi destina aquesta quantitat, no basta ni tan sols per atendre altres necessitats que jo crec que estan davant -malauradament- el que és l'educació, i és la pròpia supervivència dels infants en aquests països del Tercer Món.

I jo crec que la més interessant d'aquestes tres mesures, i que tot i que s'ha discutit en altres propostes la condonació del deute del Tercer Món, jo crec que si això no és possible, com a mínim la vinculació de l'alleugeriment d'aquest deute vinculat a una extensió de l'educació bàsica seria realment molt profitosa.

Per tant, nosaltres donarem suport a aquesta proposició no de llei.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies. Per part del Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Francisca Bennàsar

LA SRA. BENNÀSAR I TOUS:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Bé, en nom del Grup Parlamentari Popular, a mi m'agradaria, primer de tot, dir que estam molt a favor d'aquesta campanya d'educació bàsica universal, i estam a favor, absolutament, el Govern d'Espanya està a favor de la cooperació.

M'agradaria aclarir que el 1996, quan va arribar al Govern el Partit Popular, el pressupost, que era de 150.000 milions, ha passat l'any 2001 a 300.000 milions, s'ha duplicat l'esforç. Crec que això s'ha de saber, i també m'agradaria aclarir que, Espanya, nosaltres som donants en cooperació, com a país, som donants recents; hi ha països que fa 40 anys que fan

cooperació internacional, que nosaltres l'hem tenguda, l'hem incorporada fa menys temps, i que..., però que així i tot som, estam en el lloc 12 com a donants del món, vull dir que tampoc és que Espanya sigui un país que estigui a baix de tot de la llista, i som el vuitè contribuent dels països membres de l'ONU.

M'agradaria també aclarir que estam dins la mitja dels països de la (...), i també dir que per al Govern d'Espanya la cooperació és una gran prioritat, la cooperació internacional, que s'ha fet la Llei de cooperació, i que s'han desenvolupat els seus reglaments.

Referent també al punt que fa referència a la importància de l'educació bàsica universal, el Govern del Partit Popular està totalment d'acord, o així ho vàrem manifestar quan vàrem tenir l'oportunitat de fer-ho a la Cimera de Copenhaguen, donant suport a la iniciativa 20 per 20, o sigui que és dedicar el 20% al desenvolupament social bàsic, i també el 8% a l'educació. Nosaltres no només estam d'acord amb l'educació bàsica universal, sinó que també estam a favor de la formació de formadors, perquè també fan falta professors per donar aquesta educació universal.

I al punt que fa referència a instar el Govern que dediqui el 0,7, el Govern d'Espanya en aquest moment està en el 0,26, i hem de prendre consideració que l'objectiu és arribar al 0,7, clar que sí que ho és. Ara bé, hem de comprendre que, com he dit a l'inici de la meua intervenció, que si hem duplicat els esforços, continuarem aplicant aquest criteri d'esforçar-nos en ascendir i arribar a aquesta quantitat, però d'una manera coordinada. Espanya en aquest moment està a un procés de transferències, amb uns pressuposts molt ajustats per la convergència de l'euro, i creim que l'esforç que s'està fent és un esforç important, és un esforç raonable i és un esforç segur, perquè està augmentant cada any la partida dedicada a la cooperació.

És per això que nosaltres presentam *in voce*, perquè per falta de temps no vàrem poder presentar per escrit, una transacció per la qual nosaltres oferim i ens adherim a la proposta, però ens agradaria incloure un canvi, que ara no el tenc a mà, perquè li he donat al president de la Comissió, m'he quedat sense còpia. Nosaltres proposaríem el següent text:

“El Parlament de les Illes Balears insta el Govern espanyol a assumir el compromís per l'educació en el món, dedicant el 8% de l'ajuda oficial espanyola destinada a cooperació al desenvolupament a l'educació bàsica universal, així com a prendre mesures d'alleugeriment del deute extern en aquells països que es comprometin a invertir els recursos així alliberats en programes d'educació bàsica. Així mateix el Parlament de les Illes Balears constata l'esforç i la tasca duita a terme pel Govern espanyol en relació a la contribució a la cooperació al desenvolupament, a la vegada que lamenta que l'esmentada contribució no suposi més que el 0,26% dels pressuposts generals de l'Estat. Per tal motiu, el Parlament de les Illes Balears insta també el Govern espanyol a continuar l'increment de les partides pressupostàries dedicades a la cooperació amb el desenvolupament, amb l'objectiu d'arribar al 0,7%.”

M'agradaria saber què en pensen, d'aquesta proposta, els diferents grups polítics, perquè crec que és una proposta raonable, és una proposta certa, que està basada en arguments que són reals, i crec que en aquests temes hem de mirar davant de tot, no fer demagògia, sinó ser realista. Moltes gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Volen un recés o no? Idò té la paraula el Sr. Portella.

EL SR. PORTELLA I COLL:

Gràcies, Sra. Presidenta. Tant a l'exposició de motius com al propi text de la proposició no de llei aquest grup ja, amb la discreció que el caracteritza, va evitar qualsevol valoració en un sentit o altre dels nivells de compliment dels compromisos del 0,7%. No feim cap valoració, ni negativa, ni crítica, del Govern espanyol, ens cenyim, ens circumscriuim a la qüestió de l'educació bàsica i del compliment dels acords de Copenhaguen, d'aquesta campanya d'Intermon, i no es fa aquesta valoració. En la intervenció de la portaveu del Grup Popular ha cregut ella necessari fer especial esment al que diu que és la duplicació dels nombres absoluts al desenvolupament, que no és en resposta al que diu la proposició no de llei, perquè la proposició no plantejava aquest tema, però bé, ella ha cregut que sí, que havia de fer referència a aquesta qüestió, i que malgrat aquesta duplicació, que supòs que deuen números reals, i ho hem de creure així, el percentatge final absolut del 0,26 en relació al 0,70 ens manté a principis dels anys 90, que per tant, en números relatius, que és la veritat quan parlem de percentatges, poc s'ha avançat, i açò sí que és de lamentar, i més en un govern amb possibilitats, com el Govern espanyol, només comparat amb el Govern de les Illes Balears, amb els greus problemes de finançament que té, que són molt greus, pugui dedicar més del 0,7% a cooperació, i comparar-ho amb el comportament d'altres governs, ja que ha sortit aquest tema, jo crec que és especialment..., -ara, ja que ha sortit, ho he dir-, el Grup Popular ha presentat una esmena abans de la comissió, que he pogut mirar i fins i tot he pogut introduir algun suggeriment final, però com que aquest grup també forma part d'una majoria de grups, també s'ha comentat a nivell de tots els grups, i creim que la proposició no de llei així com està plantejada no crea problemes d'acusació o de negar el que fa un govern, sinó es planteja en positiu, i per tant nosaltres mantindríem el que és la proposició no de llei així com ha estat presentada, encara que sempre és un objectiu d'aquesta Comissió de Drets Humans arribar a consensos, jo crec que aquesta vegada, per no haver tingut aquesta esmena a dies anteriors, tal vegada ha fet impossible poder aproximar més, però jo crec que també la proposició que s'aprovarà en el sentit en què està, no crec que caigui en demagògia, com ha pogut fer veure la portaveu del Grup Popular, crec que és bastant equànime i correcte, i que podria ser aprovada també per tots els grups. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Per contradiccions, grups que vulguin intervenir? No?

EL SR. LLETRAT:

Per contradiccions només pot intervenir el proponent, i així ho ha fet. El proponent podria acceptar l'esmena, modificant els termes de la seva proposició, si cap grup s'hi oposava. Em sembla que és clar en aquest sentit, la tramitació de la proposició és la presentada, la que està a debat. La senyora del Grup Popular ha formulat una esmena, que en aquest cas s'ha de considerar com una modificació que vostè faria de la seva proposició, amb incorporació de les modificacions, sempre i quan cap grup dels presents s'hi oposava. Per tant, contradiccions, vostè, no els altres.

LA SRA. PRESIDENTA:

Idò passàrem a la votació del text de la proposició no de llei.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 9; en contra, cap; cinc abstencions.

LA SRA. PRESIDENTA:

Idò queda aprovada la proposició no de llei núm. 4796, presentada pel Grup Parlamentari d'Esquerra Unida, relativa a educació bàsica universal.

III.- Votació de l'escrit RGE núm. 541/01, presentat per quatre diputats membres de la comissió, relatiu a sol·licitud de recaptació de la presència de la Dra. Teresa Freixes Sanjuan, catedràtica de Dret Constitucional i presidenta de l'Institut Europeu de Dret, per tal de parlar sobre democràcia paritària.

(El Sr. President reprèn la direcció del debat)

EL SR. PRESIDENT:

Passem a l'últim punt de l'ordre del dia, si els sembla bé als senyors i senyores diputats, atès que també hi ha una altra comissió que està a punt de començar en aquest parlament. Es tracta de la votació de la Comissió per recaptar la compareixença de la Sra. Teresa Freixes Santjoan, catedràtica de Dret Constitucional i presidenta de l'Institut Europeu de Dret per parlar de democràcia paritària, que després amb la Mesa d'aquesta comissió es fixarà el dia i hora d'aquesta compareixença.

Vots a favor?

Per unanimitat es dona per aprovat.

I no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS

PREU DE LA SUBSCRIPCIÓ

Un any	2.000 pessetes.
Sis mesos	1.000 pessetes.
Tres mesos	500 pessetes.
Preu de l'exemplar	100 pessetes.

Redacció i Administració
PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS
C/ Palau Reial, 16
PALMA DE MALLORCA